

Jeho jméno je Jan.

Jeho jméno je Jan.

Slavnost Narození svatého Jana Křtitele

Evangelium (Lk 1,57-66.80)

Alžbětě se naplnil čas a přišla její hodina: narodil se jí syn. Když její sousedé a příbuzní uslyšeli, že jí Pán prokázal velikou milost, radovali se s ní. Osmého dne přišli obřezat dítě a chtěli mu dát po jeho otci jméno Zachariáš. Jeho matka na to řekla: „Ne, ale bude se jmenovat Jan!“ Namítli jí: „Tak se nikdo z tvého příbuzenstva nejmenuje.“ Posunky naznačovali jeho otci, jaké by mu chtěl dát jméno. On si vyžádal tabulku a napsal: „Jeho jméno je Jan.“ Všichni se tomu podivili. Ihned se mu uvolnila ústa i jazyk a on mluvil a chválil Boha. Všech jejich sousedů se zmocnila bázeň a po celém judském pohoří se mluvilo o všech těch událostech. Všichni, kdo to uslyšeli, uvažovali o tom v srdci a ptali se: „Co asi z toho dítěte bude? Vždyť ruka Páně byla s ním!“ Chlapec rostl a jeho duch sílil. Žil na poušti až do dne, kdy vystoupil před izraelským (národem).

K POROZUMĚNÍ TEXTU

Alžbětě se (...) narodil syn. Když její sousedé a příbuzní uslyšeli, že jí Pán prokázal velikou milost, radovali se s ní. Vyprávění zrcadlí atmosféru narození dítěte tak, jak byla prožívána na starověkém středním Východě – přináší radost příbuzným i všem sousedům. Zároveň tu jasně vnímáme fakt, že narození právě tohoto dítěte je dílem velkého Božího milosrdenství, neboť Alžbětina letitá neplodnost byla zdrojem jejího oprávněného zármutku, neboť ji do jisté míry nejen společensky diskvalifikovala. Bůh jí ale svým milosrdenstvím opět daroval naději. Syn reprezentuje otevřenost budoucnosti, která zcela mění Alžbětinu „bezperspektivní“ pozici.

Osmého dne přišli obřezat dítě a chtěli mu dát po jeho otci jméno Zachariáš Lukáš ukazuje, že Janovi a Ježíšovi rodiče zachovávají Zákon. Obřízka dítěte byla u Izraelitů znamením příslušnosti k vyvolenému lidu a nároku na Boží zaslíbení. Bible připisuje tento obřad Božímu příkazu Abrahámovi (Gn 17,10-14), jednak Mojžíšovi (Ex 4,25-26), a to jako smlouva s Bohem. Podle Lv 12,3 byli chlapci obřezáni osmý den po narození a bylo zřejmě zvykem při této příležitosti dávat dítěti jméno.

Posunky naznačovali jeho otci, jaké by mu chtěl dát jméno. Podle faktu, že se se Zachariášem lidé domlouvají posunky, můžeme zvažovat, zdali jeho němota s sebou nenesla též určité postižení sluchu. Otázka jména byla však u Židů nesmírně důležitá (jméno bylo vlastností duše, kus podstaty pojmenované osoby), proto bylo třeba se se Zachariášem domluvit, neboť právo na pojmenování dítěte měl právě jeho otec. Jméno bylo původně

v Izraeli dáváno podle vlastností, které byly dítěti přány, nebo podle okolností narození; častá byla jména svázaná s Bohem nebo příslušným božstvem. Jména příbuzných se dětem začala dávat až od 4. stol. před Kr., jména byla v pozdějších dobách i překládána, takže se osoba označovala oběma jmény. U Židů však neexistovalo v Ježíšových dobách žádné označení rovné dnešnímu příjmení, osobu specifikovalo místo původu, jméno otce nebo povolání.

Všech jejich sousedů se zmocnila bázeň a po celém judském pohoří se mluvilo o všech těch událostech. Bázeň jako reakce na podivuhodnou událost je u Lukáše standardní, stejně jako fakt, že se zpráva o divech rychle šíří. Je to v souladu s Lukášovým zobrazením Ježíšova působení jako konání „před vším lidem“.

Co asi z toho dítěte bude? Vždyť ruka Páně byla s ním! Otázka o budoucím poslání Jana Křtitele se zdá na místě; tolik zvláštních okolností jeho narození a počátku života vedou přítomné k vážným úvahám o jeho roli. Zmínku o Boží ruce je třeba číst jako antropomorfismus Boží moci a Božího vedení (viz např. Ex 6,1 nebo Ž 75,9).

Chlapec (...) žil na poušti až do dne, kdy vystoupil před izraelským národem. Krátká výpověď připravuje posluchače na to, až se Jan znovu objeví, a to právě na poušti (Lk 3,2). Jedná se o přípravu proroka a nemůžeme (jak se někteří domnívají) spojovat Jana Křtitele s kumránským společenstvím essénů, kteří stáli v teologické opozici vůči kněžím jeruzalémského chrámu.

SHRNUTÍ

Tato pasáž představuje osu lukášovských „příběhů z dětství“. Přináší naplnění proroctví (a zároveň v bezprostředně následujícím Zachariášově kantiku, které tento úryvek neobsahuje, vyhláší proroctví nové. Ústřední myšlenkou je vyplnění proroctví anděla, a to i přes lidské překážky. Na pozadí scény je sděleno Lukášovo vidění dějin: Bůh a lidé se často ve svých záměrech mýlí, ale co Bůh chce, to nakonec dojde naplnění. V tomto případě tlaku pojmenovat dítě podle otce vzdoruje Alžběta i Zachariáš. Když Zachariáš pak dá souhlas s Božím vedením, je zrušen jeho trest nemoty a on opět může mluvit – a jeho prvními slovy je Boží chvalozpěv. Boží milosrdenství vysvobozuje lid, aby mohl Bohu bez obav sloužit.

VÝZVA NA TÝDEN

Zamysleme se

Mladší:

Jméno Jan znamená „Milovaný Bohem“. A mohli bychom říci, že každý z nás je milovaný Bohem – každý z nás je tak trochu Janem. S každým z nás, stejně jako s Janem, má Bůh také své plány. Je dobré si každý den znovu připomínat: Jsem milovaný Bohem, On se mnou počítá!

Starší:

Jan Křtitel kráčel Božími cestami, a snad právě proto se v jeho životě odehrálo mnoho nečekaných zvratů. Podobně se i my, když se vydáme s Bohem na cestu, vrháme zároveň do pozoruhodného dobrodružství, kde nás potkává mnoho nečekaných věcí, které bychom si sami nevymysleli a možná někdy ani nepřáli... ☺ Každopádně nakonec VŽDY zjišťujeme, že je to k dobru našemu i našich bližních. To podstatné při tom všem je, že na to nejsme sami!

Zkusme si

Mladší:

Napadlo vás někdy, jak je důležité vědět, po kom se jmenujeme a co naše jméno znamená? Zkuste zjistit, co znamenají jména Jan a Zachariáš z dnešního úryvku evangelia a co znamená tvoje jméno a jména tvých příbuzných.

Starší:

Úkol pro mladší skupinu si můžete rozšířit – zkuste sestavit jednoduchý rodokmen podle vzpomínek svých rodičů a prarodičů a zjistit, jestli se vaše jméno už někdy v historii rodiny objevilo (a po kom se tedy jmenujete), nebo jestli je vaše jméno „první v rodině“!

